SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 18. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Vasa 6 19. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 15 November 1899. | Expedition: Kungstensgatan 56. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 19:e Årg.

Ruth Hollstén.

Första offentliga uppträdandet inför en konsertpublik sker ej sällan anonymt under den blygsamma titeln af »musikälskare» eller »musikälskarinna» af någon som benäget biträder konsertgifvaren. Många sådana talanger träda ej vidare utom privatlifvets område och låter ej anonymitetens slöja falla, andra åter ägna sig med mera allvar åt konsten, och då slöjan drages tillbaka, träder oss ofta till mötes ett namn, som med större eller mindre glans sedermera gör sig kändt inom konstvärlden. Ett sådant namn är det, som läses här ofvan och under bilden af den unga svenska sångerska, som på senare år gjort sig allt mer bekant bland våra sångartister.

För fyra år sedan, d. 2 maj, gafs i Musikaliska akademiens orgelsal en musiksoaré af en känd sångerska, fröken Alma Malmström. Vid soarén medverkade konsertmästaren Tor Aulin och violoncellisten C. Petterson samt en »musikälskarinna» jämte fröknarna Alfhild Larson och Märtha Ohlson såsom ackompagnatriser. Samtliga konsertnumren mottogos med bifall, men särskildt bereddes publiken en stor och angenäm öfverraskning i den alldeles nya bekantskapen med en ung sångerska, som föredrog »Dagsländan» af Hallström och »Conseils à Nina» af Weckerlin. Få bland åhörarne kände namnet på denna »musikälskarinna», men allmän förtjusning väckte hon med sin höga, vackra sopran, sitt utmärkta föredrag och sitt behagliga yttre. Lejonparten af bifallet för aftonen blef hennes. Det förspordes sedan att sångerskan, som gjorde en så lycklig debut, var dotter till vår värderade brandkårschef och att hon under tre år haft till sånglärarinna Signe Hebbe.

Redan samma år ofvannämnda debut ägde rum begaf sig fröken Hollstén, hösten 1895, till Paris för att ytterligare utbilda sig i sångkonsten under ledning af den utmärkta sångerskan och lärarinnan madame Artôt. I april följande år lät fröken Hollstén höra sig å en soaré hos hennes lärarinna och väckte sedan vid en elevuppvisning hösten därpå mycken uppmärksamhet för sin röst och sitt graciösa utförande af Davids koloraturaria »Air de Mysoli». Hon lät i Paris äfven höra sig på privata konserter och soaréer de år (1895—97) hon där idkade sångstudier. Under fröken Hollsténs vistelse i Stockholmshemmet mellan sina studieturer till den franska hufvudstaden har man på en och annan konsert här haft tillfälle att bevittna de goda resultaten af dessa studier. Så fick man i slutet af oktober på en soaré af vår framstående violinist fröken Sigrid Lindberg tillfälle att konstatera hos den unga sångerskan en utmärkt koloratur vid hennes utförande af valsarian ur »Mireille», hvarmed hon vann stort bifall, likasom äfven med smakfullt föredrag af andra, mindre sånger.

Koloratur hos en sångerska är en konstart, som ännu har högt värde, om än ej samma vikt som förr. Anlag fordras därtill, men arbete fordras ock att göra dessa anlag fruktbärande och detta arbete har med konstens och naturens hjälp gjort fröken Hollstén till en ganska framstående sång-

Ruth Hollstén.

artist. Under en konserttur med vår värderade pianist fröken Carlheim-Gyllensköld i dec. 1897 väckte också fröken Hollstén ovanligt rikt bifall i Göteborg med föredrag af den svåra s. k. »skuggarian» i »Dinorah», en probersten för våra koloratursångerskor. Efter uppträdande i Stockholm i april samma år å hr Kjellströms konsert yttrade om henne recensenten i en af våra större tidningar: »fröken Ruth Hollstén hör till de lyckliga som ha ett, man kunde vara frestad att säga, förstklassiskt instrument i sin hals. Så mycken ungdomlig friskhet, så mycket välljud och därtill så lätt åtkomligt i alla lägen!» I nov. förra året biträdde fröken Hollstén med framgång Musikföreningen vid dess utförande af Schumanns »Paradiset och Perin».

Särskild anledning att nu fästa vår uppmärksamhet vid fröken Hollstén äga vi däruti, att hon nyligen jämte vår utmärkta pianist fröken Tora Hwass företagit en framgångsrik konsertturné i mellersta Sverige och mycket lofordats i de städer där de konserterade, samt äfven däruti, att hon förra våren i London förvärfvade sig stora sympatier genom sin talang, uppträdande på s. k. »at home»-konserter hos förnäma och rika familjer, som genom särskilda impressarier engagera musikartister för sina soaréer. I London vill det rekommendationer och verklig talang till för att vinna den framgång och de sympatier, hvilka där, efter hvad vi hört, kommit fröken Hollstén till del och hvilka äfven yttrade sig i den ovanliga förmån hon där åtnjöt att få taga sånglektioner för den ansedde italienske sångmästaren och bekante sångkompositören Tosti. Uppmuntrad af sitt emottagande i den engelska hufvudstaden ämnar hon äfven nästa vår uppträda därstädes.

Fröken Ruth Hollstén är född i Stockholm 1874, dotter af, såsom redan nämnts, chefen för stadens brandkår, kommendörkapten B. Hollstén och hans maka, född Lagermark. Fröken Hollstén har hittills låtit höra sig offentligt endast i egenskap af konsertsångerska och kommer antagligen icke att ägna sig åt scenen, ehuruväl hon i sina personliga egenskaper, sin vackra, ehuru ej stora och voluminösa röst, sin utbildade sångtalang äger förutsättningar att vinna stor framgång som lyrisk artist.

Starkt bevis. »Jag är inte rätt nöjd med er, fröken Sofie, det går inte framåt.... Ni tycks öfva för litet!» — »Nej då, herr professor, sedan jag började spela piano, ha vi blifvit uppsagda och fått flytta åtta gånger.»

Pianoelevers öfverspelning.

I fråga om ungdomens undervisning bör samma regel gälla beträffande lektioner i musik, som då det är fråga om skolundervisningen, att nämligen till det hemarbete som erfordras, de läxor som äro ålagda, ägnas tillräckligt med flit och allvar, så att de gifna läxorna rätt och fullständigt inläras. Detta med afseende på såväl den kunskap som skall inhämtas, som ock den ordning och samvetsgrannhet, som böra vid arbetet iakttagas, något som är af stor vikt att tidigt och stadigt vänja sig vid för det unga släktet. Då nu för tiden skolarbetet tager ungdomens tid rätt mycket i anspråk, är ofta fallet, att de mindre viktiga musikstudierna få stå efter och vårdslösas, hvilket musikläraren nog får erfara genom elevernas ofta nog försummade öfverspelning af de vid lektionen gifna läxorna. Hvad läraren beträffar, bör han (eller hon) noga tillse, att icke det hemarbete, som ålägges eleven, blir större än att denne går i land därmed och kan, hvad tiden beträffar, hinna med detsamma. Därför är det nödigt att vid lektionen noga genomgå, om så behöfves ett par gånger, läxan för nästa lektion och att ej se igenom fingrarne med försummad öfverspelning. Visserligen har läraren svårt att kontrollera hemarbetet när resultatet af detta pröfvas vid lektionen, ty uppfattningsförmågan och anlagen äro ju så olika hos eleverna, men i den mån detta kan ske, må inga eftergifter göras. Nybörjaren har naturligtvis svårast att sköta hemarbete på egen hand, men detta bör med tillräcklig förberedning under lektionen äfven af en sådan kunna utföras. Hvad han först har att lära sig är kännedomen om klaviaturen och att å denna taga ut half- och heltoner. Öfningen på egen hand därmed måste kunna ske utan svårighet, sedan den enkla anvisningen därom en gång är gifven. Härefter följer noternas inlärande. En metod härtill är användandet af s. k. klaviaturtabeller,* en afbildning af klaviaturen med teckning af den hvarje tangent motsvarande noten, och hvilken tabell uppställes bakom tangenterna så att tabellens tangent kommer att stå rätt öfver den motsvarande på pianot. För öfrigt inläras noterna bäst därigenom att eleven med utgångspunkt från klaviaturens mellersta C (Ettstrukna C) lär sig noterna för öfriga C åt höger och venster (i diskant och bas) på samma afstånd från det förstnämnda, och hvarigenom goda stödjepunkter för noternas inlärande vinnas. Vidare får eleven göra bekantskap med noterna på liniesystemet (noter på linier och mellanrum) samt noterna öfver och under detta, så i diskanten som basen, med påpekande af dessas likhet på samma afstånd från öfversta och understa linierna. Allt detta är en lätt minnesläxa, ett a. b. c, som äfven hvarje pianoskola innehåller. Nybörjaren bör åläggas att till hvarje lektion såsom hemläxa repetera notkunskapen, ända till dess full säkerhet däri vinnes, så att han genast på lärarens fråga angående en not kan anslå tangenten för densamma. Handställningen, med alla fingrar (äfven tummen) liggande lätt krökta öfver tangenterna, bestämdt anslag med och upplyftning af fingret efter anslaget, hvarvid barns vanliga sätt att anslå tangenten med lillfingrets yttersida i stället för med fingertoppen bör motarbetas och beifras, — allt detta tillhålles eleven att vid öfverspelning uppmärksamma, emedan *vana* vid det rätta är af vikt att härvid förvärfva, och tvärtom ovanor noga må undvikas och strängt motarbetas. Vid skalornas inlärande börjas med öfning af en oktav och hvarje hand för sig. En sådan läxa är ett så litet pensum, att öfverspelning däraf må kunna medhinnas äfven om lärjungen har två timmars lektioner i veckan, — och detta bör vara det normala om några framsteg af betydenhet skola vinnas, helst ifall de långa sommarferierna afbryta musikundervisningen. Den läxa nybörjaren ha att öfva till en lektion borde i regeln utgöras af 1. öfning i notkunskapen, 2. en skala (se ofvan), 3. en femfingeröfning (till vinnande af rätt handställning och jämn utbildning af fingrarnes anslagsförmåga samt självständiga rörelse), 4. ett litet stycke i pianoskolan och 5. till sist, såsom uppmuntrande och för det musikaliska örat tillfredsställande, något för eleven ytterst lätt fyrhändigt stycke. Med stigande ålder och utbildning i spelfärdigheten komma naturligtvis andra och större fordringar vid lektionerna och öfverspelningen. Alltid bör dock, som sagdt är, iakttagas att *fordringarna af läraren på öfverspelningen rätta sig efter lärjungens tid och förmåga.* Härvid är af ej ringa vikt att samråda med elevens föräldrar eller målsmän i lärjungens hem för att erhålla nödiga upplysningar i detta hänseende till ledning för lärarens föreskrifter angående hemarbetet. *I hemmet bör också öfvervakas att lärjungarne ordentligt sköta sin öfverspelning.* Läraren kan ju endast strängt och allvarligt ålägga lärjungen att så sker men kan ej ha någon ansvarighet eller möjlighet att kontrollera åtlydnaden af det anbefallda. Härtill måste han understödjas af dem, som i hemmet kunna ha uppsikt öfver barnen och deras läxarbete.

H.

* En sådan medföljer som bihang till Bocklets pianoskola.

Om violinmusiken och dess mästare

af *Moritz v. Kaiserfeld.*

(Forts.).

Med Spohr, den störste violin-lyrikern, slutar jag raden af de äldre violinmästarne, hvilken ingalunda kan göra anspråk på fullständighet. Hvarje stor konstnärspersonlighet bildar en skola, så ock Spohr, den mest framstående representanten för de tyska violinkomponisterna. Så betydande var hans verksamhet, att man kan anse det inflytande han utöfvade leda den ytliga virtuosmässigheten in på bättre vägar. Spohrs individualitet var mest rigtad åt det stora och i stilla vemod svärmiska, hans ädla melodik berättigar oss att räkna honom till klassikerna. Hvarje konstnär måste bedömas med historisk återblick på tiden för hans verksamhet; från denna synpunkt få vi medgifva att icke allt hvad han efterlämnat bevarar ungdomsfriskhetens glans, ty han var en mångskrifvare, hvars art och sätt blef manér. Men detta är icke orsaken till att våra violinvirtuoser icke spela Spohr — sångscenen och 9:de konserten äro alltjämt beundrade mästerverk —, utan skälet ligger snarare däri, att de i allmänhet ej kunna spela Spohr. I hans verk måste spelaren lämna å sido det subjektiva — jag skulle vilja säga: all fåfänga —, han måste uppgå i konstverket och helt och hållet försänka sig däri. Jag erinrar mig aldrig ha funnit ett stycke af Spohr på Sarsates eller Saurets programmer. * Likasom Schuppanzigh i Wien, var ock Spohr den förste som för öfrigt i Tyskland framförde den då för tiden som barock ansedda kvartetten op. 18 af Beethoven. Antalet af Spohrs lärjungar anser man uppgå till 200; ännu i dag är mästarens verk för undervisningen icke blott lärorika, utan rent af oumbärliga. Den som spelar Spohr väl är helt visst en fulländad mästare på sitt instrument. Hans omfångsrika violinskola, som omfattar utbildning från nybörjaren till mästaren, går ej steg för steg utan språngvis fram, hvarför läraren har att utfylla luckorna med lämpliga etyder. På violinduettens område är Spohr suverän härskare. Hvarken före eller efter honom har i den vägen skapats något bättre. Hans föregångare Viotti hade — sedan han slutade den oroliga virtuosbanan — komponerat 42, enligt andra 51, duetter, hvaribland många äga mer än blott historiskt intresse; sydländingens veka sång, hela älskvärdheten hos hans sångmö, stundom Mozarts inflytande göra sig märkbara hos honom. Men under det Viotti ej sträcker sig utöfver tvåstämmigheten finna vi hos Spohr redan fyrstämmigt bildade duetter, hvilka med violinens trånga stämläge ej äro lätta att spela.

För några år sedan hörde jag på en Gewandhaus-konsert i Leipzig Spohrs violinduett i D-moll (op. 39), spelad af de båda konsertmästarne Hilf och Prill. Vågspelet att i den stora Gewandhaus-salen, midt ibland bullrande orkesternummer, utföra ett sådant stycke lyckades fullkomligt; duetten klingade fulltonigt som en kvartett och väckte lifligt bifall.

Den lärde Moritz Hauptmann, Spohrs lärjunge, trädde i sin lärares fotspår och efterlämnade äfvenledes vackra violinduetter, hvilka äro långt bättre än hans torra sonater för violin och piano.

Man skrider framåt i vår tid: det vandrande virtuosskapet, som genomlöper världen med ett dussin bravurstycken, försvinner så småningom, ty den insikten tränger sig igenom, att konstnären ingenting betyder, om han icke ställer sin förmåga i tjänst hos den ädla sånggudinnan. Det har blifvit mycket bättre. I kammarmusiken dominerar stråkkvartetten och den i form af högsta utbildning vidgade sonaten, i konsertsalen den symfoniska violinkonserten. Beethovens kvartetter äro icke mer, såsom förr, en bok med sju insegel; uppfattningen af deras skapares öfverlägsna snille har blifvit allt mera spridd. Man börjar känna skillnad mellan den verkliga konstnären och virtuosen.

Såsom redan anmärkts, rådde i början och midten af vårt århundrade en dekadans i violinmusiken; samma företeelse kan man nu, vid slutet af århundradet, iakttaga beträffande orkestermusiken, och det torde tillåtas mig att till sist flyktigt beröra denna sak. Från Berlioz som utgångspunkt leder en, med hvassa stenar belagd, lidandets väg öfver Liszt och Bruckner till representanten för den modernaste »fin de siècle»-musikens gräsliga förirringar — till Richard Strauss. Denne mästare i kakofonien och illustrator till den Nietzschéska öfvermänniskan (Zarathustra) lyssnar ej till den bekanta sentensen: »Ädelt blott tale tonernas språk» — tvärtom, han stöter denna devis med förakt ifrån sig. Skall det, som Strauss har att bjuda, kanske vara den moderna »tonernas himmel»? Jag menar ej tonerna i Spohrs mening utan med hänseende till det estetiskt-sköna i allmänhet. Strauss ger oss bevis på att utvecklingen af programmusiken, ända till dess yttersta konsekvenser, leder till musikens undergång. Ett bevingadt ord af Hans v. Bülow är detta: »För att skrifva vederstyggligheter à la Berlioz måste man ha fördömdt mycket genie!» Virtuosväsendet har nu kastat sig på orkestern; vi hafva dirigenter, som äro taktpinnevirtuoser, och komponister, som äro orkestervirtuoser i sämsta betydelse. Konstverket är en trogen spegelbild af sin tid. De fasta polerna under tidernas och modernas hvälfningar blifva dock trots allt: Mozart, Haydn, Beethoven, Mendelssohn, Schumann och Brahms.

De klassiska mästarne voro slösaktiga med tankar men sparsamma med instrumentation, och detta är i alla händelser bättre, än om man slösar med klangeffekter och sparar tankarne. Som man får hoppas, går vår konst vid det nya seklets inbrott en luttring till mötes, som ej kan uteblifva.

* Hvad hr Sauret beträffar kunna vi konstatera att förf. härutinnan gör honom orätt. Då hr Sauret konserterade här i Stockholm samtidigt med Ysaye 1886 spelade dessa utmärkta konstnärer tillsammans en stor duo af Spohr och hr Sauret utförde en Barcarole af samme komponist.

Musikbref från Marseille.

Af Anteros.

(*Ernest Reyers »Erostrate» — Noël Desjoyeaux' »Gyptis».*)

Nice 23 okt. 1899.

Det torde kunna intressera jämväl Sv. Musiktidnings läsare att taga del af de omdömen, som två af Frankrikes mera begåfvade, nu lefvande tonsättare, båda till börden marseillare, af hvilken den ene, Ernest Reyer, till och med står i främsta ledet af detta lands många framstående operakompositörer, på uppmaning af redaktören för Marseilles »mondäna» tidning par préference, »Le Bavard», fällt om tvänne hvarandras musikdramer, gifna vid galaföreställningar till firande af nämnda stads 2,500-års jubileum. Vi börja med Desjoyeaux' yttrande om Reyers opera

»Erostrate».

Marseille, stolt öfver sitt poetiska ursprung, har under denna lysande vecka af populära festligheter velat, att konsten, i dess olika former, skulle äga den största andelen däri, och med rätta yfvande sig öfver sina söner, har det reserverat en afton åt den mest celebre bland desse, *Ernest Reyer.*

Det är sålunda vi ändtligen fått tillfälle att höra och applådera »*Erostrate*»,* ett af mästarens första och jämväl mest betydande verk, till en början oförstådt och sedermera undanskymdt genom kraften hos »Sigurd» och glansen af »Salambó». — Må man häri ingalunda se en förklädd kritik, utan snarare tvärtom en hyllning åt Reyers så verkligt individuella geni. Det gifves, från denna synpunkt, allenast två slags kompositörer: de som imitera sig själfva,

* *Herostratos*, den beryktade tempelskändaren, som år 356 f. Kr. satte eld på Artemis' sköna helgedom i Efesos, med den påföljd, att densamma blef lågornas rof.

Korrespondentens anm.

och de hvilka efterbilda andra, och om man kan försäkra, att Reyer dricker ur sitt eget glas, så måste man tillägga, att detta glas är stort och innehåller äkta franskt vin.

Att hafva reminiscenser, äfven mot sin vilja, af musikens mästare, är icke att imitera dem, och i synnerhet då man lämnar skolbänken, har man någon svårighet att frigöra sig från inflytandet af de förebilder, efter hvilkas mönster man studerat. Reyer är icke underkastad detta speciella inflytande, och om han i »Erostrate» ännu följer berömda föregångare, är det redan med en oafhängighet, som låter förutse de nya former, hvilka möta oss i »Sigurd» och »Salambó». Men år 1871 erkände man ännu ej »Tannhäuser» eller »Lohengrin», och »Erostrate» måste jämväl lida för detta publikens misstroende med hänsyn till allt, som gick utom de gamla hjulspåren. Allt ifrån nämnda tidpunkt frigjorde sig Reyer afgjordt från det Meyerbeerska kompositionssättet; han var, såsom i dessa dagar af en framstående musikkritiker — Henry Bauer i »Figaro» — framhållits, förtruppens fana, kring hvilken man kämpade, innan han blef den unga skolans korade anförare. Och det är banbrytarnes öde att icke städse få röna omedelbar framgång: man går icke ostraffadt sin tid i förväg — Berlioz' verk »Carmen» och »Erostrate» utgöra slående bevis härför.

Denna segerrika afton, under hvilken Reyers namn oupphörligt hyllades, har icke blott varit en nödvändig upprättelse, utan äfven visat oss, att såsom vi i nyligen upptäckta assyriska ornamentala framställningar hafva att se ursprunget till den mykeniska konsten, så finna vi i »Erostrate» embryot till tonsättarens följande mästerverk. Sålunda spåra vi i hans orkesters stolta rytmer en förkänning af den noble »Sigurd», och är icke på scenen Atenaïs en förelöpare till Salambó?

Om auditoriet under förevarande festafton icke till fullo förstått »Erostrates» tendenser, så bör det åtminstone tagit intryck af det utpräglade behag och skönheten af de idéer, hvaraf denna opera är uppfylld, och hvilka så väl kommo till sin rätt genom så betydande artister som fr. *Raunay* och herr *Delmas*, den senare Stora Operans i Paris eminente bassångare.

Noël Desjoyeaux.

»Gyptis».

Jag bekänner det ödmjukt: jag hade aldrig hört »*Gyptis*». Det skulle likväl varit en lätt sak att begifva sig till Rouen, hvarest Desjoyeaux' verk uppförts öfver 20 gånger, och resan till Bruxelles hade bort locka mig. Den gästfrihet, jag själf rönt vid »Théâtre de la Monnaie» skall aldrig utplånas ur mitt minne. Min unge kollega har där i sin tur mottagits. Jag hade, af jag vet ej hvilken viktig orsak, mást beröfva mig det dubbla nöjet att återse tvänne direktörer, som jag alltjämt håller lika mycket af, och att applådera ett partitur, som jag mycket hört berömmas.

Med ett ord, så mycket är säkert, jag hade aldrig förut hört »Gyptis». Det är Marseille, som för mig uppenbarat de utsökta egenskaperna hos detta verk, som *Noël Desjoyeaux* skref för omkring ett tiotal år sedan. Tidpunkten gör ingenting till saken; arbetet är till den grad ungdomligt och friskt, att man skulle kunna tro det vara skrifvet i går.

Jag ämnar icke att analysera detsamma. Det är mitt intima omdöme, mina individuella intryck af den första aftonen, som den älskvärde och sympatiske direktören af denna tidning begär af mig; jag kan sannerligen icke gifva mera än hvad han bedt mig om.

Desjoyeaux är en ung musiker, som gjort allvarliga studier innan han fattade kompositörens penna. Detta märkes understundom. Han har genomgått två år i Massenets klass och sedermera arbetat i Tyskland med Johannes Brahms. Det är lätt att i honom ana dessa båda mästares lärjunge, isynnerhet då man vet det på förhand.

Desjoyeaux har gifvit sitt partitur den modärna formen, det vill säga att de olika delarne däraf, hvilka måhända icke desto mindre utgöras af arier, duetter och ensemblesaker, omväxlande med synnerligen graciösa dansmelodier, icke bära någon »etikett» och äro sinsemellan förbundna, endast med afbrott af några reciterande nummer. Det är, hvad man i dagligt tal kallar att »göra Wagnermusik», isynnerhet då ledmotiv förekomma. Men som dylika allenast spela en mycket sekundär roll i »Gyptis», och ingen sträfvan där yppar sig att slafviskt följa i fotspåren denne musikens jätte, så är min åsikt, att man måste afstå från att betrakta Desjoyeaux såsom Wagnerian, hvilket för resten icke är någon komplimang, för såvidt det icke rent af är en grof förolämpning. Han nedskrifver sina ingifvelser så, som de komma öfver honom, utan tanke på att imitera någon. Och om tilläfventyrs några reminiscenser, några aflägsna minnen af de mästare han älskar och som han företrädesvis studerat, fästa sig vid hans penna, skulle jag långt ifrån att tadla honom lyckönska honom därtill. Har man någonsin förebrått Berlioz eller Wagner, att de beundrat Gluck och Bach, Beethoven och Weber samt låta det lysa fram midt ibland blixtarne af deras egen höga och oomtvistade personlighet?

Om ni visste, hur svårt det är för en musiker att frigöra sig från anfäktelsen af vissa minnen, hvilka liksom förfölja honom och blanda in sig i hans arbete, i den inspiration, han tror komma öfver sig från himlen! Sålunda, som jag vid den tidpunkt, då jag komponerade »Erostrate», var stor amatör af dans, har jag icke själf i första akten af detta verk för att beledsaga en sång, som jag önskade pompös och med antik färgläggning, inlagt ett stycke af lancierkadriljen! Åh, man skämtade vackert med mig på den tiden! Numera fäster man sig icke därvid: lancierkadriljen är alldeles glömd.

Jag märker, att jag ännu icke sagt er min mening om »Gyptis». Visserligen, om jag låter er vänta något därpå, är det icke emedan jag känner mig besvärad att afgifva densamma. Det är ett mycket intressant arbete, fullt af sköna ingifvelser, med intermezzon af stort behag och originalitet. »Gyptis» klagan i första akten, vare sig hon utgjuter den i skötet af sin förtrogna Roda eller utandas sin smärta medan hennes blick irrar ut öfver hafvets oändlighet, dessa ljufva och vemodiga melopéer äro präglade af en djup känsla och hafva en poetisk lyftning, som kommer mig att tänka på Elsa, spanande utåt horisonten efter sin befriare. Ty jämväl den galliska prinsessan Gyptis väntar sina drömmars hjälte, Euxenos, hvilgen hon låter dricka ur den äktenskapliga bägare, hon egentligen skulle räcka åt den råe barbarhöfdingen Gaël, en make, som hennes hjärta tillbakavisar, och som i sista akten försvinner, utan att man rätt vet hur. En vacker duett följer på ankomsten af den förre. Samma åskslag har träffat honom och Gyptis *.

I konungens och Gaëls roller äro vackra »fraser» att framhålla. Den senares bravuraria i andra akten med sin af kören upprepade refräng har mycken fart och verv. Det lönar mödan höra på Desjoyeaux' orkester och uppmärksamt följa dess pikanta harmonier. Ett blott och bart lärdt arbete intresserar mig utan tvifvel, men när det, såsom här är fallet, förenas med verklig inspiration förklarar jag mig fullt tillfredsställd och applåderar med båda händerna. Det är också hvad jag har gjort vid åhörandet af Desjoyeaux' verk.

E. Reyer.

Musikpressen.

På Abr. Lundquists (Georg Abr:son Lundquists) förlag har utkommit:

för en röst med piano:

HALLSTRÖM, IVAR: *Fyra sånger.* Apollos

* Operan behandlar sagan om Massilias — våra dagars Marseille — grundläggning af fokéer från Mindre Asiens västkust.

Korrespondentens anm.

sång (e—ass). Sången (d—fiss). Som jag vill (c—f). Frid (h—e) Pris 2 kr.;

MYRBERG, A. M.: *Minnen från Björkudden.* Dikter af Z. Topelius. Norrskenet (d—f). Vågskimmer (c—ess). Ödemark (c eller f—g). Midsommarnatt (c—g);

25 sånger för flickskolornas högre sångklasser, samlade och utgifna af Elsa Uppling, född Posse. Pris kr. 1.50;

för 2 röster med piano:

12 sångduetter för flickskolornas högre sångklasser, samlade och utgifna af Elsa Uppling, född Posse. Pris kr. 1,50;

för en röst med guitarr:

Nytt Sång-Album för guitarrspelare, arrangeradt för guitarr eller guitarrstämd luta af Carolina Grundström. Pris kr. 1,50.

På obekant förlag har utgifvits:

för en röst med piano:

A. HJELM*: *Vårvisa* (g—g). Pris 75 öre.

På Wilh. Hansens förlag, Köpenhamn har utkommit:

för orgel:

OTTO MALLING: »*Jomfru Maria*» (»Die Heilige Jungfrau»). Stimmungsbilder für die Orgel. Op. 70, Heft. 1 och 2.

Det Hallströmska sånghäftet prydes med ett lyckadt porträtt af komponisten från närvarande tid. Den första af sångerna, »Apollos sång», tillhör kantaten vid Nya Operans invigning d. 19 sept. 1898. Denna liksom de öfriga sångerna äro till stilen populärt enkla och melodiska, påminnande om vår klassiska sångperiod från Geijers, Josephsons och Lindblads dagar. Texterna till 2:a och 4:e sångerna äro af tonsättarens elev, operasångaren Oscar Bergström, till 3:e sången af Wendela Hebbe.

Myrbergs musik till Topelii vackra dikter ger åt dessa ett enkelt och väl träffadt uttryck i toner. Äfven detta häfte prydes af ett porträtt, dock icke komponistens utan den gamle skaldens. — Den ofvannämnda Vårvisan af A. Hjelm* gör ett vårfriskt intryck med sin lifliga melodiska karaktär och har därjämte ett väl funnet ackompanjemang.

Elsa Upplings 25 solosånger äro väl valda, till största delen välbekanta. Bland dem äro fyra folkmelodier, sju af E. G. Geijer, två af von Heland, de öfriga af Anna Bennet, Jenny Fahlstedt, A. V. Otter, R. Norén, Collan, Myrberg, Danhauser, Fr. Schubert, Mendelssohn och Weckerlin (icke Wekerlin, såsom namnet lyder i häftet). Sångerna i detta häfte likasom i duetthäftet äro satta för röstens mellanläge i afsikt att icke anstränga organet hos unga skolflickor, till hvars tjänst de äro utgifna. De 12 duetterna ha till tonsättare A. M. Myrberg (5), Mendelssohn (2), Pfeil, Hallström, J. B. Andrée och Otto Lindblad.

Bland de 25 sångerna i album för guitarrspelare finner man fyra svenska folkvisor och tre lämpliga Bellmanssånger, två bekanta duetter af Hallström och Myrberg och vidare sånger af Geijer, Hallström, E. Sjögren, Peterson-Berger, Jensen, Sinding, Tosti m. fl.

Styckena i Mallings häften för orgel ha till öfverskrift, i 1:a häftet: Bebudelsen; Maria besöger Elisabeth och prisar Gud; Den hellige Nat, i 2:a häftet: Jesus fremstilles i templet; Maria finner Jesus bland lärarne i templet; Ved korsets fod. Huruvida mnsikens karakter öfverensstämmer med detta program ha vi svårt att afgöra. Styckena äro för öfrigt enkelt satta.

Litteratur.

På Breitkopf & Härtels förlag, Leipzig, har utkommit:

Zeitschrift der Internationalen Musikgesellschaft. Jahrgang 1. Heft 1 u. 2. Oktober—November 1899. Häftet har följande innehåll: Zum Geleit, af O. Fleischer; Music in England, af Ch. Maclean; Bayreuther Festspiele 1899, af W. Klecfeld; Das Album Morsianum, af M. Seiffert; Ein alter Lautendruck, af G. Wolf Notizen. Kritischer Anzeiger. Zeitschriftenschau. Mitteilungen der »Internationalen Musik-Gesellschaft».

Enligt anmälan skall denna månads-tidskrift innehålla mindre uppsatser, referater, kritiker och notiser, i första rummet ägnade åt det praktiska musiklifvet, åt de nyaste företeelserna på området för konsertlifvet, operan, komposition och skriftställeri jämte registeröfversikt. Sådana korta uppsatser böra blifva fruktbärande när de röra frågor af aktuell betydelse såsom öfver Musikundervisningen vid konservatorier och högre eller lägre skolor, reformsträfvanden rörande liturgisk musik etc. eller om de beröra viktiga uppfinningar beträffande instrumentfabrikation m. m., m. m. Tidskriften kostar för icke medlemmar 10 mark pr år.

Sällskapet ger också ut »Sammelbände» der Internat. Musikgesellschaft, innehållande större och mera vetenskapliga artiklar om musikens teori, historia etc. Priset pr årg. för denna publikation är 20 mark. Den, hvilken inskrifver sig som medlem i sällskapet, har att erlägga årsafgift af 20 mark och erhåller då kostnadsfritt sig tillsända alla sällskapets publikationer.

Gertrud Elisabeth Mara.

Ett märkligt konstnärslif.

(Forts. o. slut i nästa n:r.)

Ändtligen märkte han själf att detta icke kunde fortfara; men långt ifrån att tänka på sin bättring, funderade han endast på att lämna Berlin. Hans maka hade från London i hemlighet erhållit ett anbud, som garanterade henne tre konserter med 16,000 thaler, jämte 2,000 thaler respenningar. Nu öfvertalade han henne till att begära sitt afsked, och hon gjorde honom allt till viljes. Konungen afslog ansökningen i hårda ordalag, och det lockande anbudet måste försakas. Ledsamheter och bekymmer, en brinnande lidelse för den icke en gång trogne mannen och ändtligen en nedkomst med ett dödt barn lade Gertrud på sjuksängen. Hon tillfrisknade endast långsamt; läkaren tillstyrkte henne att besöka Böhmiska bad. Hon anhöll om tillåtelse därtill, men konungeu svarade: »Freyenwalde är ock bra!» han visste väl, att var hon öfver gränsen, skulle hon ej komma åter. Hon åberopade sitt förbehåll att få besöka Italien: konungen svarade: »hon må fara, men han stannar här.» Det var lätt att förutse att hon ej skulle resa utan honom. Efter sitt tillfrisknande sjöng hon än mera rörande; hela allmänheten deltog i hennes olyckliga belägenhet, äfven kouungen, som visade sig mycket nådig; men vid hans afgörande fick det bero. Förbittrad försökte hon det nu på annat sätt.

Storfursten (sedermera kejsaren) Paul af Ryssland besökte preussiska hofvet; en stor opera intog en hufvudplats bland de präktiga fester som konungen ämnade gifva; Gertrud hade hufvudrolen och skulle lysa framför alla; på morgonen den dag, då operan skulle gifvas, anmälde hon sig sjuk. Konungen lät varna henne, men hon förblef sjuk; utan henne kunde operan icke gifvas, och att tillställa något annat nöje för aftonen var för sent. Två timmar före spektaklets början stannade en vagn, omgifven af åtta dragoner, utanför Gertruds boning. En skäggig kapten inträdde i hennes rum: »min fru, jag måste aflämna er lefvande eller död i operahuset.» — »Ni ser ju att jag ligger till sängs.» — »I värsta fall tar jag både er och sängen.» — Ingenting hjälpte! Gertrud måste stiga upp och kläda sig. Nu bjöd kaptenen henne mycket höfligt sin arm, förde henne till vagnen, satte sig bredvid henne och aflämnade henne i operagarderoben. Under bittra tårar lät hon kläda sig. Ridån gick opp; hon framträdde, sjöng matt och svagt, allting blott såsom det var föreskrifvet i partiet; likaså hennes följande scener. Men den främmande fursten, tyckte hon, borde ändå erfara hvad hon förmådde; och sålunda uppbjöd hon i sin sista aria, ja i dess sista takter vid hufvudfermaten, all sin konst och kraft till en stor och genomförd cadenza, sådan man aldrig förr hört. Gertrud slöt denna cadenza med en så lång, från pianissimo till fortissimo, från ett långsamt till det fortaste tidmått stegrade, och sedan i samma förhållande aftagande, slutligen

bortdöende drill, att åhöraren under sin hänförelse tillika fruktade att hennes bröst skulle sprängas. Storfursten själf steg upp och applåderade; det öfverfulla huset instämde med stormande jubel.

Men på detta sätt, med bitterhet i hjärtat, ofred i hemmet, tvungen att glädja andra, i öppen opposition med en konung, som för ej längesedan tuktat 200,000 österrikare — så kunde det icke fortgå. Man beslöt en hemlig flykt; en äfventyrlig plan i en stat, där all desertering, åtminstone i militärisk mening, var så systematiskt förebyggd. Också blef vårt par rätt snart uppfångadt och återfördt.

Konung Fredrik, som ej ville hårdare straffa den olyckliga kvinnan, lät icke närmare undersöka saken och betraktade henne som enleverad; men hennes man behandlade han på godt soldatmanér, och herr kapellvirtuosen avancerade till trumslagare vid ett infanteri-regemente på en fästning. Han hade utan tvifvel ock den välvilliga afsikten, att därigenom vänja henne ifrån den ovärdige mannen; men denna afsikt vanns ej. Gertrud var i förtviflan. Hon bönföll på det mest rörande sätt om sin makes befrielse; hon erhöll intet svar och Mara förblef trumslagare. Slutligen erbjöd hon sig att afstå från fördubblingen af sin lön, blott hennes man återfinge friheten. Detta — antog konungen och Mara kom tillbaka. Denna uppoffring för sin make tillvann henne det lifligaste deltagande från allmänhetens sida. På Mara hade däremot erfarenheten gjort det intryck, att han åtminstone återhöll sitt öfvermod och undvek offentliga stridigheter.

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. teatern. Nov. 1 Mozart: *Don Juan* (Octavio: hr Malm, fortf. debut.) — 2 Donizetti: *Regementets dotter;* ballett: *En sommaridyll.* — 4, 7, 9, 10 Grieg-konserter. — 5 Bizet: *Carmen.* — 8 Hallén: *Valdemarsskatten.* — 11 Wagner: *Den flygande holländaren.* — 12 Adam: *Konung för en dag.*

Vasa-teatern. Okt. 30, 31, Nov. 1—14 Offenbach: *Orfeus i underjorden,* buffaoperett med sång och olympisk dans i fyra akter af Hector Cremieux, fri bearb. af Ernst Wallmark. Dekor. af Grabow (Eurydike, Diana: fru Emma Meissner, frök. Frisch; Orfeus, Jupiter, Pluto, Mercurius, Styx: hrr Strömberg, Ringvall, Svensson, Schücker, Bergström).

Musikaliska akademien. Nov. 1 konsert af Harold Bauer. — 6 konsert af Leonard Borwick.

Kungl. teaterns stora tilldragelse under denna månad har varit de fyra Grieg-konserterna, gifna för fylld salong och under verklig feststämning, yttrande sig med storslagna ovationer för den snillrike tonsättaren-dirigenten och liflig hyllning åt de medverkande, särskildt solisterna. Första konserten, å »föreningsdagen», bevistades af hertiginnan af Dalarne. Vid den andra voro i hoflogen närvarande konungen och kronprinsessan jämte sin äldste son, prins Carl med gemål och prins Eugen; äfven den tredje konserten åhördes af konungen, det hertigliga paret och prins Eugen samt hertiginnan af Dalarne, och konungen bevistade också en del af den sista konserten. Biträdande vid dessa konserter voro, utom hofkapellet, Filharmoniska sällskapets kör och som solister fru Dagmar Möller, fru Linden, hrr C. F. Lundqvist och Leonard Borwick. Endast kompositioner af Grieg förekommo. Programmen upptogo å 1:a konserten: Orkester-Suite n:o 2 ur »Peer Gynt», ur »Sigurd Jorsalafar» för barytonsolo, manskör och orkester, Norska folkvisor för barytonsolo och mindre manskör, »Olav Trygvason» för solokör och orkester samt solosånger med piano; å 2:a konserten: 3 symfoniska danser; samma norska folkvisor; »Foran Sydens kloster» för soli, damkör och orkester; Två melodier för stråkorkester: a) Det förste Möde, b) Solvejgs sang; »Landkjending» för barytonsolo, manskör och orkester samt sånger med piano; å 3:e konserten: samma »Symfoniska danser», pianokonsert, A moll; »Henrik Wergeland», sång för baryton med ork.; solostycken ur »Fra Holbergs tid» för piano; solosånger med piano samt »Landkjending»; å 4:e konserten: Hyllningsmarsch ur »Sigurd Jorsalafar», pianokonserter och Ballad (G moll) för piano, »Henrik Wergeland» de två melodierna för stråkorkester samt solosånger. Solosångerna, hvilka på det behagligaste utfördes af fru Möller, ackompagnerades mästerligt af tonsättaren själf. Hofkapellet spelade con amore under ledning af den lille liflige, från en hög pall dirigerande komponisten. Filharmoniska sällskapets sång förtjänar allt beröm äfvensom solisternas, och hr Borwick glänste med sitt klara, fulländade pianospel å en ypperlig Steinwayflygel.

De sånger som fru Möller sjöngo, till en del kända från hennes romanssoaréer, voro »Udfarten», »Lok», »Du er min mor», »Et håb», »Blåbærli», »Vong daj», »Möte», »Killingdans», »Vær hilset I damer», »Torånsregn», »Nu er aftonen lys och lang», »Ragna», »Ragnhild», »Mens jeg venter», »Med en vandlilje», »Margaretes vuggesang», »Liden Kerstin», »Odalisken synger» och »Dagen er oppe».

De kompositioner som utfördes voro till största delen här förut gifna af våra sångsällskap och manskörer, af hofkapellet och romanssångerskor, men de genialiska, omväxlande, friskt inspirerade och harmoniskt intressanta tonsättningarna fängslade i hög grad åhörarne. Särskildt erinras om de härliga melodierna för stråkorkester: »Det förste Möde» och den oförlikneliga »Solveigs sang», som genom stråkorkesterns förening med harporna verka hänförande. Ett humoristiskt intermezzo i programmet bildade de lustiga »norska folkvisorna», utförda med stor förtjänst af herr Lundqvist liksom hans mera allvarliga solopartier för öfrigt. Manskören här var också förträfflig. Sista Marteau-konserten gafs för nära fullsatt salong och med öfverlägset utförande af de franska tonsättningar, som då utgjorde herr Marteaus program: César Francks sonat (A-dur) för piano och violin, Saint-Saëns' 1:a sonat för viol o. piano (op. 75, D-moll), Gavotte af Womser, Nocturne af Saint-Saëns (öfver operamotiv ur »d'Helle» af Duvernoy), Caprice af Guiraud och Berceuse af Fauré. Herr Grovlez medverkade förtjänstfullt i sonaterna och spelade talangfullt gammalfranska stycken af Rameau, Couperin, Daguin samt äfven moderna pianostycken.

Harald Buaer spelade för tämligen gles salong och likaså hr Borwick, huru populär han än är hos oss. Saken låter förklara sig genom dessa pianisters inklämning mellan Marteau- och Griegkonserterna. Hr Bauer är en storslagen pianist med en ofantlig teknik, styrka och äfven sammetslen touch men han intresserar mindre än hr Borwick, hvars perlande klara spel utan några dynamiska hårdheter och med den finaste uppfattning ovillkorligt fängslar åhörarne. Hr Bauer spelade: »Toccata och Fuga af Bach-Tausig, Schumanns »Faschingshwank», Chopin: Ballade (Ass-dur), Fantaisie (F-moll) och Etude (A-moll), »klockringning» af Peterson-Berger, Roddarens sång af (ny) Em. Sjögren, 2 Capricer af Sinding och Liszts »Au bord d'une Sourée» och Rhapsodie n:o 13, särskildt de sista återgifna med stor finess och virtuositet. Hr Borwick spelade Schumanns något långtrådiga och torra stora sonat op. 11 Fiss-moll. Fantasie (C-moll) af Bach, stycken af Händel, Leo, Scarlatti, Dacuiri, Mozart: Andante och 5 variationer, Mendelssonh: Präludium und Fuga, op. 35 n:o 1, Ed. Schütt: 2 Poésies och Liszt: Etude d'exeqution transcendente. Båda pianisterna hylladés med rikt bifall af publiken. Vasateaterns nyhet få vi omnämna i nästa nummer.

Musiknotiser.

Från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. Teatern. Första föreställningen vid reprisen af Franz Berwalds opera »Estrella di Soria» är ämnad att äga

rum d. 15 d:s. Operan uppfördes här första gången d. 9 okt. 1862 och gafs då till d. 28 i samma månad 5 gånger. — Under inöfning äro »Mästersångarne», »Josef i Egypten», »Aida», Nürnbergerdockan» och Glucks vackra herdeidyll »Vårdrottningen», som upptogs å operascenen för tre år sedan.

Aulinska kvartettens 2:a kammarmusiksoaré äger rum d. 16 nov. i den vanliga lokalen.

Orgelkonsert gifves d. 19 d:s i Jakobs kyrka af dess organist, den framstående orgelspelaren Albert Lindström, biträdd af fru Dav. Afzelius, fru Anna Lang och konsertmästaren L. Zetterqvist.

Pianisten Lennart Lundberg gifver en Piano- och Romansafton d. 20 nov. i K. F. U. M:s hörsal. Programmet upptager endast hans egna tonsättningar, och att döma af hans piano- och sångkompositioner, hvilka nyligen här utgifvits och i denna tidning anmälts, motser man denna soaré med stort intresse. En norsk sångerska frök. Adelheid Ott medverkar vid densamma.

Herr Fredrik Trobeck, violoncellist, gifver d. 23 nov. konsert i Vetenskapsakademiens hörsal. Hr Trobeck, som varit elev vid Stockholmskonservatoriet, har sedan studerat violoncellspelet för den utmärkta violoncellisten Julius Klengel, professor vid konservatoriet i Leipzig, och har så väl fått berömmande vitsord af denne, som ock vid tillfällen då han låtit höra sig offentligt i Tyskland, vunnit erkännande af kritiken såsom en betydande artist på sitt instrument.

Stipendier för svenska tonsättare, utgående med högst 2,000, minst 1,000 kr. om året, kungöras lediga i Posttidningen och ansökningar härtill, ställda till k. m:t och åtföljda af sökandens prästbetyg och egna musikaliska kompositioner, skola inlämnas till Musikaliska akademien före december månads utgång.

Hr Richard Strandberg, den unge barytonisten från Stockholm, uppträder sedan någon tid på en tysk operascen, engagerad vid furstliga hofteatern i Sondershausen. Operasällskapet spelar sedan höstsäsongens början i staden Minden i Westphalen. Han får där sjunga de viktigaste barytonpartierna i de stora operorna, och lär ha tillvunnit sig allmänhetens och kritikens varma sympatier.

Hr John Forsell i Köpenhamn. Vi Joh. Svendsens och Kgl. kapellets symfonikonsert d. 4 nov. medverkade hr Forsell från Stockholmsoperan, utförande aria ur »Euryanthe» samt romanser af Alfvén, Sjögren, Stenhammar m. fl. I synnerhet genom romanserna framkallade hr Forsell verkligt jubel och inropades en mängd gånger samt måste gifva extranummer.

Fröken Emma Holmstrand, hvilken som bekant förut tillhört vår Opera, kommer inom kort att uppträda på Opéra Comique i Paris som Eurydice i Glucks opera »Orpheus».

Göteborg. Vid Musikföreningens kammarmusiksoaré d. 2 nov. biträdde lady Wilma Norman-Hallé, fröken Johanne Stockmarr (pianist) och prof. Fr. Neruda. Programmet upptog: 1. Schumann: Pianotrio, G-moll op. 110; 2. Händel: Sonat för violin och piano; 3. Beethoven: Pianotrio, D-dur, op. 70.

En ung sångerska, fröken Svea Herz har d. 9 nov. konserterat här med biträde af konsertmästare Rönn (violinist) och pianisten Harald Hedelin.

Från våra grannland.

Kristiania. Okt. 28—Nov. 10. Nationalteaterns enda pjes med musik under denna tid har varit »Sigurd Jorsalafar». Ett par symfonikonserter ha äfven gifvits, om hvilkas program vi ej kunnat uppleta några tidningsuppgifter. Eldoradoteaterns repertoar samma tid har upptagit: »Vermländingarne», »Flagermusen» och »Preciosa». — Musikforeningen gaf den 4 Nov. sin andra säsong-konsert med följande program: 1 Gluck: Scener ur »Orfevs» för solo, kör och orkester; 2 S. Bach: 3:e Brandenburgerkonsert för stråkorkester; 3 Romanser med piano; 4 Tschaikowsky: Symphonie pathétique. Hr Iver Holter dirigerade som vanligt, och medverkande voro altsångerskan fru Iduna Walter-Choinanus och Holters kör. Den 2 Nov. gaf fru Eva Nansen en romansafton, biträdd af fru Agathe Gröndahl. Henri Marteau började den 10 Nov. konsertera härstädes.

Helsingfors. Okt. 27—Nov. 9. Musiktillställningarna under denna tid ha varit ovanligt få. De vanliga populära konserterna i societetshuset under dir. Kajanus ledning ha nästan varit de enda. Den 3—5 Nov. gafs till tidningsmännens i Finland pensionskassa 3 festrepresentationer i societetshuset, å Svenska teatern och i studenthuset med orkestermusik, kör- och solosång, dramatiska föreställningar, berättelse på bygdemål, dans och tablåer, af de senare »Historiska tablåer» med musik för tillfället komponerad af Jean Sibelius. Dessutom bjöds på lotteri och sportfest.

Köpenhamn. Okt. 28—Nov. 10. På Kgl. teaterns repertoar har under denna tid stått följande musikpjeser: »Den flygande holländaren», »En midsommarnattsdröm», »Kongs-Emnerne», »Trubaduren», »Orfeus och Eurydike», »Faust», balletten »Et Folksagn» och »Höstgillet», sångstycke i 1 akt af Th. Thaarup, musik af J. A. G. Schultz. Den 30 Okt. gaf Leon. Borwick en populär konsert härstädes och den 7 Nov. Harold Bauer en pianoafton. Den 4 Nov. gafs symfonikonsert af Joh. Svendsen och Kgl. kapellet med biträde af operasångaren John Forsell. Programmet var såsom vanligt ej tillkännagifvet i tidningarna och är därför oss obekant. Den 1:a af de tre filharmoniska soaréer, hvilka dirigeras af hr Wolfg. Hansen, gafs den 2 Nov. Programmet upptog: Tschaikowsky: Pianosonat; Winding: Violinsonat; Gade: Trio, samt sånger. Medverkande voro sångaren V. Bielefeldt, hrr Axel Gade och E. Hoeberg.

Från andra land.

Paris. Wagners »Tristan och Isolde» uppfördes här d. 28 okt. för första gången och rönte storartad framgång.

London. En ny operett »San-Toy» af »Geishans» komponist har nyligen gjort lycka på Daly Theatre i London. Handlingen är förlagd till Kina. San-Toy är en mandarins dotter, som fadern utger för att vara en yngling för att hon skall slippa militärtjänst i amazonkåren. Däraf uppstår en mängd komiska förväxlingar.

Antwerpen. Aug. Ennas nya opera »Den sista Lamia» gick här första gången öfver scenen d. 6 okt. och gjorde lycka. De spelande och komponisten framkallades flere gånger.

Dödsfall.

Speidel, Wilhelm, professor, tonsättare, f. 3 sept. 1826 i Ulm, † 13 okt. i Stuttgart. I unga år utmärkte han sig som förträfflig pianist på talrika konsertresor och lade sedan an på pedagogisk verksamhet. Med Faisst, Lebert och Stark grundade han 1857 musikskolan i Stuttgart, ur hvilken nuvarande konservatoriet framgått, och ledde 1874—85 ett eget musikinstitut till dess han ingick som lärare i konservatoriet. Han var äfven duktig dirigent för manskörer. Elev af fadern, en god sångare och kördirigent, samt af Ignaz Lachner, började han först lärareverksamhet i Elsass, slog sig sedan ned i München och var 1854—57 musikdirektör i Ulm. Af Speidels kompositioner må nämnas Uvertyr och Intermezzo till »König Helge», Geisterchor ur »Faust» för mansröster med orkester, »Wikinger Ausfahrt» (tenorsolo, manskör och orkester), andra körsaker, sånger med piano, sonat för piano och violoncell (op. 10), Sonat för violin och piano (op. 61), en Trio (op. 36), sonater m. m. för piano.

Svensk Musiktidnings musikbilaga

1899

till helårsprenumeranter utgöres af

MUSIKALBUM

XII

10 sidor, innehållande

för piano 2 händer:

Wilh. Stenhammar: Ur musikdramat »*Gildet på Solhaug*». 2:a aktens introduktion (införd med benäget tillstånd af Det Nordiske Forlag, musikförlag. Henr. Hennings, Köpenhamn);

Em. Sjögren: *April,* skiss;

Gust. Hägg: *Pastorale;*

Fr. Zierau: *Vildros;*

för en röst med piano:

Aug. Elfåker: »I skogen dväljes jag stilla» (A—tvåstr.D).

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning finnas till salu à **2 kronor** hos P. Herzog, Malmskilnadsgatan n:o 54.

Kurs i **plastik** samt undervisning i **sång** efter den italienska sångmetoden i förening med **instuderande af roler,** med särskildt afseende fäst vid frasering och diktion, meddelas af

SIGNE HEBBE

Sturegatan 24, Stockholm.

J. G. MALMSJÖ

GÖTEBORG

Etablerad 1843.

Kongl. Hofleverantör.

Tjuguen **första** pris, in- och utrikes.

Flyglar och Pianinos

Beqväma afbetalningsvilkor.

Talrika vitsord från framstående musici och konstnärer, bl. a. från **Alfred Reisenauer, Professor Frans Neruda, Alfred Grünfeld, Moritz Rosenthal, Prof. Franz Mannstädt, Dir. Aug. Körling, Mad. Teresa Carreno, Fru Margareta Stern, Fru Hilma Svedbom, Fröken Tora Hwass** samt **Kungl. Musikaliska Akademien** och **Göteborgs** mera framstående musici och musiklärarinnor.

På **MAX LEICHSSENRINGS** förlag, Hamburg, har utkommit och finnas tillgängliga i musikhandeln härstädes

SUITE in vier sätzen (D-moll) für piano (Pr. M. 3) samt

DREI LIEDER für eine Singstimme mit Klavierbegleitung af **IKA PEYRON** (Compl. pr M. 1,50).

OBS. Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris (endast kontant) å expeditionen.

I Musik- och Bokhandeln:

Populär

Piano-Skola

med

Klaviatur-Tabell

för noternas snabba inlärande.

Ny, lättfattlig undervisningsmetod för barn, öfversatt och bearbetad efter

Prof. **H. von Bocklet.**

Häft. 3 kr., i pappband 3: 50, clothband 4 kr.

»Enkel, praktisk och fullt systematisk, gående i lagom hastighet och utan hopp från det lättare till det svårare. Torde vara den bästa pianoskola vi hittills haft i Sverige. En ytterligare förtjenst hos det verkligen vackra arbetet är att bearbetaren förmått göra det så alltigenom svenskt som det verkligen är.»

(Gotlands Allehanda.)

Elkan & Schildknechts Musikhandel

28 Drottninggatan 28.

AUG. ELFÅKERS MUSIKSKOLA

Banérgatan 15 (4 tr. upp)

Specialitet: **Harmoni, kontrapunkt** och **musikalisk formlära.** — Enskildt eller i klasser.

Mottagning: Onsd. och lörd. kl. 2—3 e. m.

Svensk Musiktidning

Nordiskt Musikblad. — 19:de årgången. — ***För hvarje musikaliskt hem,*** *utgifves 1899 efter samma plan som förut, innehållande* ***populär läsning i Musikaliska ämnen, porträtter*** *med* ***biografier*** *och* ***musikbilaga.*** *Tidningen utkommer såsom förut två gånger i månaden (utom juli—aug., »den döda säsongen») till ett pris af* ***5 kronor*** *pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å* ***Expeditionen, Kungstensgatan 56,*** *3 tr., i* ***bok-*** *och* ***musikhandeln,*** *å posten och tidningskontor.* ***I landsorten*** *prenumereras bäst å* ***posten.***

OBS! Porträtter i N:o 1: Adolf Lindblad, Carolina Östberg, N:o 2: Adelina Patti, Joh. Mazèr, N:o 3: Ch. Gregorowitsch, N:o 4: Davida Afzelius, N:o 5: Algot Lange, N:o 6: Otto Nicolai, N:o 7: Tora Hwass, N:o 8: Andreas Hallén, N:o 9: Gustaf Hägg, N:o 10: Hugo Alfvén, N:is 11 och 12: Oscar Bergström, Joh. Strauss, N:o 13: Elma Billing, Siegfried Saloman, N:o 14: Frederik Kuhlau. N:o 15: Gust. Hernikson.

Skandinaviska Orgelfabrikens

Kammarorglar,

hvaråde nyaste uppfinningar och förbättringar tillämpas, äro af våra förnämsta orgelkännare såväl i Stockholm som i landsorten *enhälligt* vitsordade för att vara de **bästa** i norden tillverkade. Prisbelönta i Köpenhamn 1888 (enda pris med medalj), i Norrköping 1889, i Helsingborg 1890 (första pris). Priskuranter sändas på begäran franko.

Skandinaviska Orgelfabriken.

Kontor och utställning i Stockholm.

Mästersamuelsgatan 24.

Pianomagasin.

Svenska Pianinos: Största lager från I. G. Malmsjö, Kongl. Hofleverantör, S. Andersson, Bergqvist & Nilsson, I. P. Löfberg & C:o, Stavenow & C:o m. fl.

Utländska Pianinos: från G. Schwechten, Steinweg Nachf. och Uebel & Lechleiter.

Flyglar: fr. I. G. Malmsjö, Steinweg Nachf. m. fl. — **Orglar:** från Mason & Hamlins verldsberömda firma.

Begagnade instrument tagas i utbyte.

Gust. Petterson & C:o,

43 Regeringsgatan 43, Stockholm.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Kungstensgatan 56, 3 tr.

Mottagning kl. 9—10 f. m. och 3—4 e. m.

Frans J. Huss.

Innehåll: Ruth Hollstén (med porträtt). — Pianoelevers öfverspelning, af H. — Om violinmusiken och dess mästare af Moritz von Kaiserfeld (forts. och slut). — Musikbref från Marseille af Anteros (E. Reyers »Erostrate», N. Desjoyeux' »Gyptis»). — Musikpressen. — Litteratur. — Gertrud Elisabeth Mara. Ett märkligt konstnärslif (forts.). — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten, från våra grannland och andra land. — Dödsfall. — Annonser.

STOCKHOLM, CENTRAL-TRYCKERIET, 1899.